

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLIII. Ioannes Trithem. Iacobo Tritemio, fratri dulcissimo S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

ILIARES

hrifti, homines fugere, & sic dicitur
mbrosius: *Virginitate, quo & risu arcum, & virginitate*
modestus & rarus, non tam eloquenti
acente eius verecundiam, & loquenti
ta prædicet disciplinam. Sic coram
on cupiditate mundana parum, sed ab
præter lesum nihil in hac vita cogit
n lesu quocies fuerit loquendum in
et, nulla in hoc mudo queratur præter
ginis habeatur. Hoc enim Ciriaco
aliunde iugiter occupare, vt resister
ngueo, non mundano sed ecclesiasti
lis, sed lesu Christi Regis æterni, qui
ctus martyr Ignatii in quadam epist
virgo sciens amorem suum esse DOMI
ous miserabiliter crucifixum, semper in
tando, & compatiendo versatur, me
ni pro se habitos labores ad minus non
t quæ mentem suam in eius amarissimâ
apat, sed risibus & leuitatib. mundi
oliuiscitur. Quemadmodum vero in
debeatis, & dudum ex nobis animum
s fructuosissimum spirituales predica
tiorum. Vt ergo placere ipsi possitis
a pro eius amore vobis contentam
atibus intendere. Orate pro me, dicitur
reducat, & in sua voluntate consistam
go in regionem longinquam, de tribus
s. die mensis Augusti Anno Christiano 1505.

RTINI IN SPANHEIM PRIN
ibus amantiss salutem & c.

Augusti Marchiam intraturi haec ob
t nostri ante festum sancti Martini red
on ferre principem quousque communit
entes autem in Berlin Marchionis illa
die mensis Septembris, clementer ad
us voluntati cum reluctanti non debet
sensimus, & quidem non sine cõno
o proposito necessaria lateret, oratione
m Theodoricum capellanus nostrum
mus, quo statum nostrum referret per
sterium meum Spanhemense frans hoc
l temere futurum, sed omnia cum
sum. Si vultis me Patrẽ habere vobis
od si contempseritis, quicquid inde lo
ueritis. Ego enim & meliori conditio
e possum extra Spanheim, quam quã
ommoda sectari. Sunt reges & principes
fauore non solũ iniurias vindicare ve
rouisionem inuenire. Sed amocellam
dicare contumelias mihi factas, neque
ois. Quod si factum fuerit, non me pro
vagatum experiemini. Docet quoque
em veritatis reducite, & quam tenete
in nos

in nos processerint mendaces instruite: si quo minus, ecce iterum denuntio vobis illũ non me habiturum dominum, qui me non habet prælarum, neq; illius me subiiciam imperio, qui iniustitia & tyrãide armatus, Dei iustitię non vult esse subiectus. Palatinis faui rebus, propterea persecuti sunt me gratis: quid facturi sunt æmuli si dixerò, sed & fauebo quãdiu in me spiritus resederit vita? Dominum & defensorem cœnobii mei, nobis vt nostis principem semper clementissimum Philippum Palatinum, in his quæ non sunt contra Dominum vniuersorum nõquam potero denegare. Vnicuique suum ius inuiolatum permittã. Valete fratres & orate pro me in terra constituto aliena. Ex Berlino 20. die mensis Octobris Anno 1505.

10

XLII.

SERENISSIMO INVICTISSIMO QVE PRINCIPI, PHILIPPO COMITI Palatino, Rheni, Banarięq; Duci, principi electori, Ioan. Trit. S.

SERENISSIME princeps, manere in Marchia diutius quã proposuerã cõpellor, excellẽtissimi principis loachim Marchionis imperio detentus, cuius sanctissimæ voluntati non debeo reluctari. Multa enim clementia paruitatem meam prosequitur, & magna sapius postulatione instringit, cupiens ne ante festum Paschatis hinc recedam. Ea tandem cõditione interposita manere in Pascha consensi, vt nuncio cum literis ad tuam Serenitatẽ misso, à te quoq; manendi potestatem impetraret. Quocirca cum facile impetraturus sit à tua excellentia quod postulat, ego clementiam tuam quam humilime duxi roganã, quatenus interea super fratres & monasterium meum pietatis dignetur habere respectum, ne temeritas æmulorum in oues quoq; prorumpat, quæ pastori non peperit. Me quidem sine causa innocentem persecuti sunt, & odio me gratis habuerunt, propterea de consensu tuæ serenitatis volens declinaui ad tempus, quo mihi vtilius cum mora paretur cõsilium. Te autem sereniss. princeps, æmulorum meorum temeritas non latet, qui vnde moueantur contra innocentem examussim consideras. Nec opus est mores hominum tibi describere notissimos, vtpote qui animos suos tuis rebus aduersos, & tempore illo quo hostes seuerunt in populum tuum satis demonstrarunt, & nunc quoq; per sequẽtes propter tuum in me fauorem innoxium clandestine sub specie boni non abscondunt. Ego autem eorum proteruiam patientia vincam, & ipsi tandem in suo liuore tabescent. Vale princeps magnifice. Ex Berlino 20. die Octob. Anno 1505.

20

30

XLIII.

IOANNES TRITHEM, IACOBO TRITEMIO, fratri dulcissimo S.

Si vales bene quidem est. Nos enim miserante Deo valemus. Neometim intraturi huc 27. die mensis Augusti cum nostra familia curru exiimus, te adhuc in Colonia constituto, & vndecima die mensis Septembris oppidum residentię Marchionis Berlin dictum intrauimus. Erat autem in venatione princeps veteri tum consuetudine occupatus. Altera mox die nũcius mittebatur ad eum, qui nos venisse intimaret. Qui vt me adesse cognouit, lætatus est, nunciumque interrogauit, cur te non adduxerim mecum. Viuimus nunc in terra quidem aliena sed optima, omnibus corpori necessariis copiose referta. Princeps nobis munificus & clementissimus est, de cuius prouidentia in omnibus quam largissime sumus prouisi. Redire ad Rheni partes circa festum sancti Martini disposuimus, sed principis instantia nostrum mutauit propositum, eoq; perduxit, vt manere vsq; in Pascha cõsenserimus. Propterea te hortamur, vt ad nonum te castrum conferas, ibi cum Ioanni Damio fideli nostro mansurus, donec veniamus. Nolumus te lauare laterem, & seruire carentibus cerebro, sed optamus potius studio te occupari literarum, & maxime diuinarum, per quarum scientiam mens in cognitionem & amorem summæ veritatis confurgit. Curiositatem fugitare non pudeat, illasque deestare scientias, quæ diuino repugnant amori. Est enim magna inter curiosum & studiosum hominem differentia. Curiosus enim earũ rerum cognitione cupidus est, quæ nihil ad eum pertinent, nihilq; vtilitatis honestæ cõducunt. Studiosus autẽ earũ rerum scientia cupidus est, quarũ cognitio ad animum nutriendum ornandumq; liberaliter & ordinatione pertinet honesta. Studiosum non curiosum te esse cupimus, quoniam vt sanctus Bernardus ait, primus superbix gradus curiositas est, gratiæ spiritus sancti contraria, cuius doctrina non curiositatem acuit, sed charitatem accendit. Propterea dicit scriptura: *Aliora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris.* Recl. 1. 1. 2.

40

50

Curiosus.

Studiosus.

Recl. 1. 1. 2.

Si enim fueris plurimum scrutatus, frequenter miraberis. Necessaria & vtilia nobis discēda sunt, quorum scientia mentem à terrenis segregatam, & in cognitionem summæ veritatis illuminat, & in amorem sempiternæ bonitatis inflammet. Stultum est omnis vtilibus & necessariis vana & inutilia discere, & creatore neglecto circa creaturas mentē occupare. Perluberrima Christi humilitate contempta, vt docti videantur & magni, diligentissime pergoras, & ceteri huiusmodi senserint, quos constat à cognitione & doctrina summæ veritatis longe fuisse alienos, quasi nobis desint ex nostris philosophi & viri doctissimi, per quorum imitationem oporteat fieri desides, vt merito gentilium sapientia, necessarioq; nobis videatur exponēda. Multos habemus gentilium philosophis meliores, quorum debemus imitari doctrinam, sanctos videlicet Christi Apostolos, Petrum, Paulum & Ioannem, eorumque sequaces, Origenem, Athanasium, Hilarium, Irenæum, Chrysostomum, Basilium, Eusebium, Firmianum, Hieronymum, Ambrosium, Augustinum, Gregorium, Bedam, Rabanum, Bernardum, & reliquos catholicæ fidei doctores, quorum certa de veritate sapientia Christianas mentes ad iustitiam imbuit, intellectum veraciter illuminat, charitatem format, animasq; viuificat. Hos pro viribus imitare sapientes, & eorum libros legēdo discēdoq; vtilia sæpius reuolue, nec tempora iuuentutis tibi data inutiliter transire patiaris. Otium vt perniciosam animi pestem fugito, quoniam industria & studio maxime contrarium est, mentemq; vt ferrum rubigo consumit. Occupandū est bonis studiis ingenium, & veræ sapientiæ desiderium altius inferendum, vt cum senectus aduenerit, mens cœlestibus informata doctrinis ad quaslibet fortunæ facies armata consistat. Neque fratrem te nos imitari pigeat oramus, qui annorū vitæ transactæ, vt nosti, tempus omne studio scripturarum vsq; ad inuidiam ranarum impendimus. Quod nisi fecissemus, vbi nunc, fortuna sciūte in nos frater, puras nisi vbique iaceremus: Nam etsi parum euasimus docti, consistere tamen in nobis Deo iuuante didicimus, variosque & fallaces fortunæ contemneret vultus, & intelligere quis sit ignorantia finis. Quæ nostra sunt nemo tollet à nobis, quippe qui nostra nobiscum portare didicimus, omnis parui iacturam terreni facientes. Neque huius vitæ nobis defutura timemus necessaria, promissum Dei in sancto Euangelio certissimum habentes, quoniam ipsi cura est de nobis, & quærentibus in primis cœlestia, nec victus penuria continget nec amictus. Vnde fratrem te hortamur, bonorum imitare studia, non ad vanitatem & quæstum, sed mentis ad cultum, quo lumē veritatis agnoscas, agnitum diligas, dilectum sine fine possideas. Iterum otium fugias monemus, quoniam in desideriis est omnis ociosus, & multorum scaturigo vitiorum, anima inimica est otiositas. Emollit otium vires, lumenque mentes exterminat, & hominem viuum trunco similem reddit prorsusque inutilem. Nemo vnquam factus est otio magnus, nemo doctus, nemo excellens aut memoria immortalis. Quomodo viuit qui nemini viuit? Viuit autē nemini qui semper est otiosus. Ad agendum nati sumus, quoniam natura quæ nobis tempore nihil pretiosius dedit, otium & vacuum abhorret. Post laborem quies & non desidia tibi sit quantula sufficit, quatenus ad agendum fortior consurgas, non vt remissio labore penitus otio torpescas. Ama studium sanctarū scripturarū, & nunquā eris otiosus. Nam q̄ carnalis amator ille de suo dicebat amore, nos in studio scripturarū comprobauimus verum. Qui non vult fieri desidiosus, amet. Amor verus nunquam est otiosus. Sed vale. & ama bona, honesta & vtilia. Iterum vale, Ex Vrsulo in Marchia Brandenburgasum, 20. die mensis Octobris, Anno Christianorum 1505.

In religione discenda, apostolica doctrina & philosophia tenenda est.

*Matth. 6.
Luc. 12.*

Otium quā malares sit.

XLIIII.

IOANNES TRITHEM, ABBAS SPANHEMENSIS,

Rogero Sycambro salutem.

MISVS RVSCAPELLANŪ MEUM AD PARTES RHENANAS OPTIME ROGERI, ME IPSUM PROHIBERE non potui, quo minus literis te nostri status ratione facerem certiorē. Viuius hic per Dei misericordiā corpore sani, non vltimo apud principē loco habitū, doctorū tamē virorū solatio pene destituti. Homines quidē boni, sed nimis barbari & indocti commellationib; & potationibus magis dediti q̄ studio bonarū literarum. Rarus hic homo studio deditus scripturarum, sed quadam innata eis rusticitate conuersantes otio gaudent & poculis. Mihi autem satis admodum incolarum placent mores, quoniam magna feruent in religionem Christi obseruantia & deuotione. Dei templa visitant diligentissime, festa sanctorum